

# بسیار سفر باید تا پخته شود خامی

شبنم قلی خانی متولد ۱۳۵۶ تهران است. فعالیت هنری خود را از سال ۱۳۷۶ آغاز نموده و لوح هیات اسلامی هنرمندان به خاطر ایفای نقش حضرت مریم را به خود اختصاص داده است. همچنین جایزه بهترین بازیگر زن از جشنواره بین‌المللی فیلم‌های اسلامی روسیه را در کارنامه‌اش دارد. قلی خانی اهل داستان‌نویسی است، به سفر و سیاحت هم علاقه وافر دارد. وقتی از طبیعت‌گردی با او سخن گفتیم، با رویی باز پذیرای ما شد.

رامین نوری



## چقدر سفر می‌روید؟

به جز سفرهای کاری، یکی از علاقه‌مندی‌ها و تفریحاتم رفتن به سفر است. بر خلاف دوستانی که در سن من هستند و ممکن است برای مواردی مانند لباس، زبورآلات و... هزینه نمایند، من ترجیح می‌دهم این هزینه‌ها را صرف رفتن به سفر کنم. اما در کل سفرهای کاری من بیشتر است.

## سفر به صورت انفرادی را ترجیح می‌دهید یا گروهی؟

من به سفر گروهی خیلی اعتقادی ندارم. دوست دارم تنها سفر کنم، البته نه تنهای تنها، بلکه با یک همسفر خوب. سفرهای دسته‌جمعی را خیلی دوست ندارم و در سفر با اکیپ‌های ۳ یا ۲ نفره راحت‌ترم.

## در سفرهایتان برای اقامت از هتل استفاده می‌کنید یا چادر بر پا می‌کنید؟

بستگی دارد، در سفرهای کاری اکثراً جایی از قبل برای عوامل در نظر گرفته می‌شود، بنابراین به پیروی از جمع و نوع کار اکثر اوقات از هتل و مراکز اقامتی استفاده می‌کنم. اما سفری که شخصی بوده باشد و چادر بر پا کرده باشیم زیاد پیش نیامده است.

## علاقه دارید که چنین کاری انجام دهید یا ماجراجویی کنید؟

بله. مسلماً دوست دارم. اما در این نوع اقامت و چادر زدن در طبیعت مسائلی چون برپا کردن آتش، امنیت، تابلو و علائم راهنمای ویژه، دستشویی و سایر موارد متاسفانه در مناطق گردشگری ما وجود ندارد. جهت ماجراجویی کردن در دل طبیعت و جاهای ناشناخته هم نیاز است با راهنما و مرجعی که به این مسائل آگهی داشته باشد به سفر رفت. در جنگل‌های نور که من رفته بودم تعداد معدودی محل کمپ و یا محل پخت‌وپز وجود داشت و

آتش افروختن هم در جنگل خطرناک بود، این‌ها از عواملی است که شاید تا حدودی باز دارنده خانواده‌ها در سفرهای این چنینی باشد. حتی محل‌هایی برای جمع‌آوری و تحویل زباله در نظر گرفته نشده است. به جای ماندن زباله‌های قبلی و عدم جمع‌آوری آنها نیز یکی دیگر از عوامل بازدارنده خواهد بود. در سفرهایی که قصد اقامت بیرون از هتل را داشته باشم این امر مهم است و گرنه من نیز بسیار مایلم در دل طبیعت باشم تا در یک هتل شیک.

## اولین جایی که با خانواده سفر رفتید، به خاطر دارید؟

غار علی‌صدر. در ۷ سالگی که به همراه خانواده عمه‌ام که ساکن همدان بودند را در ذهن دارم. سفرهای شمال و بازدیدی که در ۸ سالگی همراه مادرم از کاخ سعدآباد داشتم.

## سفر تا چه اندازه بر روی شما تاثیر گذاشته است؟

خیلی. بسیار هم علاقه‌مندم که بیش از این سفر بروم چون "بسیار سفر باید تا پخته شود خامی".

## شما بیشتر در چه وادی داستان‌نویسی می‌کنید؟

برخی از آنها در مورد خاطرات کودکی خودم است. برخی هم کاملاً تخیلی است و فکر می‌کنم هیچ کدام به طبیعت ربطی

ندارد که بخواهم راجع به آن صحبت کنم، اما آشنایی من با نشریه طبیعت‌گردی سرآغاز نوشتن داستانی با موضوع طبیعت خواهد بود.

## به نظر شما تصویر و فیلم در معرفی جاذبه‌های گردشگری چقدر تاثیرگذار است؟

فیلم و به هر حال تصویر و زبان تصویر بسیار تاثیرگذار است. فکر می‌کنم بی‌اطلاعی و ناآگاهی مردم در این زمینه به دلیل نبود تبلیغات تصویری و رسانه‌ای مفید و مناسب در مورد ایران و برعکس کثرت بروشور، کاتالوگ و... در مورد خارج از ایران است. مثلاً ۵۰۰ تومان برای یک سفر ۳ روزه برای سفر به کیش را به ۷۰۰ تومان افزایش داده و به دبی و یا... سفر می‌کنند. مردم دوست دارند سفر بروند. اما شاید به دلیل برخی مسائل و این گرانی‌ها که در کشور خودمان وجود دارد ترجیح می‌دهند آن هزینه را زیادتر کنند و به کشورهای دیگر سفر کنند. زبان تصویر موثر است ولی به شرطی که در کنار امکانات هزینه‌ها هم کمتر بشود تا مردم بتوانند شهرهای دیگر کشور خود را ببینند. خیلی‌ها را می‌شناسم شاید در کشور خودمان فقط شمال را رفته‌اند ولی همه کشورها را رفته‌اند و دیده‌اند.

## استفاده از طبیعت و تصاویر آن در فیلم‌ها چقدر تاثیرگذار است؟

در پلان‌های شروع یا اتمام برخی فیلم‌های هالیوودی مثلاً شهر نیویورک را از بالا نشان می‌دهد. این امر جذابیت ایجاد می‌کند که ناخودآگاه بیننده را به خود جلب می‌کند و علاقه‌مند به سفر به آنجا خواهد شد. یک پلان از فیلم واقعا می‌تواند تاثیرگذار باشد و این امر هم در مورد فیلم‌های ایران صادق است. در فیلم‌های ما پلان‌هایی که شهر را از دور نشان می‌دهد بسیار کم است به چه دلیل نمی‌دانم؛ شاید یک کارگردان راحت‌تر بتواند توضیح دهد. با یک گروه ژاپنی که در اصفهان مستندی را فیلم‌برداری می‌کردند همکاری کردم. این گروه چقدر از مناره‌های مسجدهای اصفهان فیلم‌برداری و استفاده می‌کردند. من احساس می‌کنم شاید؛ وقتی چیزی جلوی چشممان تکرار شده دیدنش برای ما عادی شده و دیگر زیبایی‌هایش را نمی‌بینیم و حس نمی‌کنیم، اما برای یک خارجی دیدن مسجد و مناره‌اش جذابیت زیادی دارد. این نگاه‌ها باید در فیلم‌های ما وجود داشته باشد. اگر فیلمی که داستان آن در شهر ارومیه رخ می‌دهد و در دیالوگ نیامده باشد اینجا ارومیه است؛ شاید هیچ پلان شاخصی برای بیان اینکه این محل ارومیه است، وجود نداشته باشد و بیننده آگاهی لازم را به دست نیاورد. بنابراین چه ضرورتی برای تهیه فیلم در ارومیه هست در حالی که می‌توانستید همین را در شیراز هم انجام داد. در برخی موارد گاهی فیلم‌نامه‌هایی به من پیشنهاد می‌شود؛ می‌خوانم؛ برایم سوال است که چرا این فیلم در جنوب فیلم‌برداری می‌شود؟ علتش چیست؟ در حالی که هیچ اتفاق شاخصی ندارد که در جنوب باشد، می‌تواند مثلاً در شمال یا غرب هم فیلم‌برداری شود. چرا این گونه است؟ این احتمال

پیش می‌آید که کارگردان جنوبی بوده و می‌خواسته در شهر خودش فیلم برداری کند. در حالی که اگر تصویری از شهری انتخاب می‌شود باید در خدمت آن فیلم‌نامه باشد؛ این امر در فیلم‌های ما کمتر اتفاق می‌افتد و خیلی هدفمند نیست.

## فرهنگ حفظ و نگهداری محیط‌زیست چقدر در میان ما جای دارد؟

متأسفانه زیاد نیست. بعضاً شاهد زباله‌ها در دامن شهر و دل طبیعت به ویژه محل‌هایی که خانواده‌ها برای گذراندن اوقات فراغت خود رفته‌اند، هستیم. ظروف یک‌بار مصرف، پلاستیک و... مواردی است که به چشم می‌خورد. این امر هم نیازمند فرهنگ‌سازی همه جانبه و امکانات اولیه است.

## به نظر شما آغاز فرهنگ‌سازی در زمینه محیط‌زیست از کجاست؟

فکر می‌کنم ما نباید خودمان را گول بزنیم. از همان ابتدا خودمان باید این فرهنگ‌سازی را انجام دهیم. من کانون این فرهنگ‌سازی را در خانواده می‌بینم. وقتی چند خانواده باعث شوند که بچه‌ها اشغال نریزند این بچه‌ها وقتی ۷ سال بعد رفتند مدرسه همان چند نفر به دوستان دیگرشان می‌گویند که این کار را نکنند و این امر گسترده می‌شود. اما تداوم آموزش، وجود امکانات اولیه و برنامه‌ریزی مکمل این امر خواهد بود. نظافت و حفظ محیط‌زیست توسط مردم و با همراهی نهادهای مربوط می‌تواند صورت گیرد و به صورت یک طرفه امکان پذیر نیست.

## کدامیک از کارهایتان ارتباط بیشتری با طبیعت داشته است؟

یک الف ناقابل در گرگان سکانس اردویی در بالای کوه داشت و تمام مدت فیلم‌برداری در کوه صورت گرفت. کاری هم در شهر کرد در روستایی بسیار زیبا، اما متأسفانه با امکانات کم و مدل همان روستای اورامان که خانه‌ها روی هم و پله‌کانی بودند. متأسفانه نام این روستا را فراموش کرده‌ام. برای کار مریم مقدس در کوه‌های تالش کار کردیم. آنجا هم خیلی زیبا بود. برای ۲ کار دیگر، یکی سریال سال‌های برف و بنفشه و همین کاری که اخیراً تمام کردم (کار آقای لطیفی، نردبان آسمان) اسب‌سواری داشتیم. ارتباط با اسب بسیار برایم جالب بود اگر چه دو بار خیلی بد از اسب زمین خوردم ولی یک قدرت خاصی به من داد مثل یک حس بکر بودن. وقتی در طبیعت باشید و از شهر و شلوغی آن هم دور هستید، خیلی حس خوبی دارید. کار ستاره سهیل، در قشم بود. جزیره قشم بسیار برایم جذاب و دیدنی بود. گردش‌هایی که در قشم و اطراف انجام دادیم، خاطره سفر با خانم خردمند و آقای بهزاد فراهانی در ژئو پارک قشم و درخت انجیر معابد برایم فراموش نشدنی است.

## جاهایی را که در آن فیلم‌بازی کردید چگونه بودند؟

شمال برایم جذاب بود، آذیت نشدم و به دلیل اینکه محل سکونت خواهرم بود و آنجا را دیده بودم و شناخت داشتیم، راحت بودم، جنوب را زیاد نپذیرفتم. در یزد برای سریال امام حسین (ع) احساس افسردگی، غمگینی خاصی داشتیم. با وجود اینکه مهربان و مهمان‌نواز بودند. قشم هم جالب و دیدنی بود.

## به کجاها بیشتر سفر کرده‌اید؟

سمت شرق را اصلاً ندیده‌ام. غیر از مشهد آن هم به خاطر زیارت چند بار سفر رفتیم، بقیه را هنوز ندیده‌ام. در جنوب؛ آبادان، خرمشهر، کیش، بندرعباس و قشم را رفته‌ام. در غرب؛ شهرهای سنندج و مریوان را چون مادرم کرد هستند، سفر کرده و دیده‌ام. در سفرهای خارج از کشور؛ در پی دعوت برای نمایش فیلم مریم مقدس، به لبنان سفر کردم. استرالیا را به واسطه اینکه محل زندگی برادرم است خوب دیده‌ام. اما اشتیاق سفر در من هر روز بیشتر می‌شود.

## به نظر شما در جذب گردشگر، معرفی اماکن چقدر مفید است؟

من با خواندن نشریه طبیعت‌گردی متوجه شدم که غار کرفتو در کردستان است. در حالی

که از قبل مطلع نبودم. این موارد باید اطلاع‌رسانی شود و برای آن تبلیغ صورت بگیرد. بر روی میز آژانس‌های ما باید بجای بروشورهای فراوان مراکز گردشگری خارجی، بروشورهای جاذبه‌های ایران بیشتر شود. بسیاری کسانی چون من و شما که اگر از این موارد اطلاع پیدا کنند، ترجیح می‌دهند به جای تور خارج از کشور از جاذبه‌های ایران دیدن کنند. البته صرفاً معرفی کردن کفایت نمی‌کند. وجود اطلاع‌رسانی، امکانات، نظافت و دسترسی راحت نیز امری مهم و اساسی است.

### میزان علاقه‌مندی اهالی سینما به موضوع طبیعت و حفظ محیط‌زیست در کارهایشان چقدر است؟

متأسفانه کمتر دیده‌ام. شاید تا امروز که با طبیعت‌گردی آشنا شدم به صورت جدی به این مسئله فکر نکرده بودم.

### فکر می‌کنید علت آن چیست؟

علت این است که ما در زندگی مکانیکی گیر افتادیم و عوامل تهیه فیلم هم به این دلیل که رفتن به محل بیرون تهران یا مرکز شهرها و پرداختن به این موضوعات هزینه‌هایی را در پی دارد و یا عوامل مورد نظرشان حاضر به قبول نباشند، این کار را نمی‌کنند. مثلاً شاید اگر خود من یک پیشنهاد کار در تهران داشته باشم، چون شب می‌روم خانه راحت‌تر قبول کنم تا پیشنهاد محل دیگری را.

### پیشنهاد شما به مردم برای نوروز چیست؟

نوروز و چهارشنبه‌سوری از رسوم دیرین ایران بوده و آنگونه که شنیده‌ام در حال ثبت جهانی شدن است. این روزها در ایران باستان نماد آشتی انسان با طبیعت و آغاز دوباره بوده است. اما دستخوش تغییراتی ناخوشایند شده که باعث بروز صدمات به جان و مال هم میهنان و محیط‌زیست شده است. از دوستان عزیز می‌خواهم نوروز را چون نوروز دیرین به جای آوریم و آن را آنگونه که هست به سایرین بشناسانیم.

### برای نوروز کجای ایران را پیشنهاد می‌کنید؟

چون مردم ایران زمین علاقه خاصی به آب و سواحل دریا دارند، بنابراین اکثریت به سمت شمال و یا جنوب که سواحل آبی کشور است سفر خواهند کرد به همین دلیل ترافیک‌های آن چنانی، تصادف و... را شاهد هستیم. پیشنهاد می‌کنم به جاهای نو و شهرهایی بروند که تا بحال نرفته‌اند. به طور حتم جاذبه‌های دیگری هست که دیدنش واقعا خالی از لطف نیست.

### سخن آخر:

خوشحالم که با طبیعت‌گردی آشنا شدم. هم میهنان عزیزم را به گردش در طبیعت و طبیعت‌گردی با حفظ آن دعوت می‌کنم. امیدوارم با رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی سفری خوش و عاری از هرگونه حادثه را برای خود و خانواده‌شان به ارمغان آورند.

کانون  
فرهنگ‌سازی  
حفظ محیط  
زیست و  
طبیعت را  
در خانواده  
می‌بینم

